

Forskoleprojekt for romabørn i Serbien og Montenegro

Roma-befolkningen i Europa udgør én af de mest sårbare grupper på et kontinent, der ellers er kendetegnet for sin velstand og velfærd. I Sydøsteuropa udgør romaer en udstødt gruppe, der ofte lever for sig selv i udkanten af byområder, i skove, i forfaldne byområder og nær lossepladser. De fleste af disse beboelsesområder er oprindeligt oprettet som midlertidige beboelser, som senere er blevet permanente, uden dog at have rindende vand og tilstrækkelige toiletfaciliteter.

På den baggrund er sundhedsindikatorerne er kritiske, og børn er ikke vaccinerede, og kronisk tuberkulose og astma er almindeligt forekomne sygdomme grundet ringe levevilkår. Antallet af enlige forsørgere i roma-bosættelser er højere end i det omgivende samfund, og antallet af børn per familie er ligeledes højere end hos den øvrige befolkning i regionen. Arbejdsløsheden er høj, og fattigdommen tilsvarende blandt roma befolkningen. Mange romaer lever af overførselsindkomster suppleret ved at samle papir og flasker til genbrug, sælge blomster eller vaske bilruder. Meget af det arbejde, romaerne har, er ustabil sæsonarbejde, og en del søger til andre lande for at finde arbejde.

Kun få romabørn går i skole. Der er flere grunde til dette. Enten at forældrene ikke prioriterer at sende børnene i skole, da de foretrækker at de hjælper til med at tjene penge, eller fordi familien ikke har råd til skolebøger, madpakker, ordentligt tøj og måske transport, eller at de ikke har de nødvendige papirer i orden (f.eks. fødselsattest). Endelig er det for mange børn med roma oprindelse svært at blive i skolen i længere tid, enten fordi de ikke er på samme niveau som de andre børn og ikke taler sproget godt nok og har svært ved at følge med, eller fordi de ikke falder ind socialt og derfor må stoppe og arbejde for familien i stedet.

Uddannelse er vejen ud af fattigdom

Det er på denne baggrund, at Dansk Røde Kors i 2003 startede samarbejde med Serbisk Røde Kors og Montenegrinsk Røde Kors om at give roma-børn en mulighed for at komme i skole og derved forhåbentligt forbedre deres levevilkår både nu og i fremtiden. Projektsamarbejdet bygger på et langvarigt og stærkt samarbejde mellem Dansk Røde Kors og henholdsvis Serbisk Røde Kors og Montenegrinsk Røde Kors. Mens støtten til roma børn sker mange steder i Serbien via Røde Kors lokalafdelinger, er støtten i Montenegro koncentreret om en tidligere flygtningelejr. Lejren blev etableret i forbindelse med krisen i Kosovo i 1999, men for mange roma familier har lejren nu i mere end 10 år været rammen for deres liv, og børn er født og vokset op i lejren. Det er af stor betydning, at disse børn sikres adgang til skolegang og får mulighed for at blive integreret i det omgivende samfund i fremtiden.

Projektets formål

Projektets mål er at bidrage til at integrere sårbare og udsatte romabørn i det serbiske og montenegrinske skolesystem ved at forberede børnene og deres forældre til skolegang.

Mere specifikt søger projektet gennem leg og undervisning at:

- styrke børnenes indlæringssevne;
- styrke børnenes sociale færdigheder;

- motivere forældrene til at prioritere og støtte børnenes skolegang;
- styrke børnenes selvtilid og tillid til andre børn og til voksne;
- styrke børnenes og forældrenes hygiejnepraksis og sundhedsforståelse;

Målgruppen er:

- Børn i børnehaveklassealderen, 3-6 år, fortrinsvis af roma oprindelse.
- Børn i 1.-5. klasse 7-11 år, fortrinsvis af roma oprindelse.
- Børnenes forældre er en vigtig sekundær målgruppe.

Indslusning af socialt marginaliserede børn, er kun mulig, hvis forældrene forstår værdien af uddannelse, og ved at daglig deltagelse og forberedelse er vigtig, og er parat til at støtte børnene i at gå i skole. Derfor har Røde Kors fra starten lagt vægt på forberedelse og involvering af forældre.

Forventede resultater:

- Øget fremmøde i skolen.
- Øget motivation for at lære.
- Forbedrede sundheds- og hygiejnevener.
- Forbedrede kommunikationsevner.
- Øget forældreinteresse og forståelse for vigtigheden af børns uddannelse.

Projektkomponenter

Forskole: Hovedkomponent er børnehaveklasser, som er placeret nær eller i større roma-beboelsesområder. Aktiviteterne gennemføres af lokale Røde Kors-afdelinger – i tæt kontakt med hovedkontorerne, som i samarbejde med Dansk Røde Kors sikrer ensartethed og kvalitet i aktiviteterne. I hver børnehaveklasse undervises dagligt ca. 30 børn i 3-4 timer (i alt 540 børn i projektet). Klasserne bemandes hver af cirka fire voksne, som regel to skolelærere og to frivillige. Børnene går i børnehaveklassen i ét til tre år (fra de er 3-6 år), før de skal begynde i skolen. Børnehaveklasserne forbereder børnene til en test, de skal bestå for at starte i skole, og til at kunne indgå i skolesystemet generelt.

Lektiehjælp: Når børnene er sikret adgang til skolen, har de behov for hjælp til at blive i skolen og opnå gode resultater. Undersøgelser har vist, at mange socialt udsatte børn af roma oprindelse forlader skolen efter få år. Derfor er der brug for målrettet lektiehjælp til børnene fra 1.-5. klasse, specielt i serbisk, som er undervisningssprog, men ikke børnenes eget sprog, og i matematik. En del af støtten er også samtaler om problemer i skolen, hygiejne og sundhed, social adfærd osv.

Sommerlejre: De mest udsatte børn har aldrig haft mulighed for at tage på ferie væk fra deres lokale område. Røde Kors organiserer sommerlejre, hvor børnene har mulighed for at være sociale sammen med andre børn og Røde Kors frivillige og lære nyt og udvikle sig gennem oplevelser.

Budget for fonde og andre bidrag for 2011	DKK
1. STØTTE TIL 18 BØRNEHAVEKLASSER OG LEKTIEHJÆLP	216.000
2. SOMMERLEJRE	60.000
3. PROJEKTKOORDINERING / KVALITETSSIKRING (MONITORERING, EVALUERING)	80.000
4. KAPACITETSOPBYGNING / KURSER FOR LÆRERE	20.000
5. MOBILISERING AF FORÆLDRE OG LOKALSAMFUND	20.000
Admin. bidrag 7,5%	29.700
Total	425.700

